

Václav Procházka 1910-1942 Ke stému výročí jeho narození

Dnes už málokdo ví, kdo to byl Václav Procházka, i když jej připomíná jeho jméno na desce se seznamem obětí druhé světové války v budově ivančického Městského úřadu. Na zažloutlých stránkách denních novin ze 17.června 1942 se však dočteme, že o den dříve byl Váša Procházka spolu s několika dalšími Vančáky zastřelen v Kounicových kolejích v Brně. Jako důvod bylo uvedeno neoprávněné přechovávání zbraní. Byla to hrozná zpráva, která otrásla celými Ivančicemi. Zasáhla i naši rodinu. Vašek byl můj strýc.

Václav Procházka se narodil 24.zářím 1910 jako desáté ze 13 dětí Jana a Františky Procházkových v Ivančicích v Rybářské ulici 203/III. Jako dospívající chlapec onemocněl zápallem plic a toto onemocnění mu přivodilo skoliózu páteře. Dlouho musel proto spávat v sádrové formě. Nebyl samozřejmě ani odveden. Protože se dobře učil, dali jej rodiče na studii. Absolvoval nejprve Zemskou rolnickou školu v Ivančicích, pak ještě Obchodní školu v Brně. Stal se z něj úředník a pak tajemník zemědělského inspektorátu škol při Zemském úřadu v Brně. Tam si jej oblíbil jeho šéf ing.dr.Václav Raštica, s nímž později Váša odešel do Přerova. Po Rašticově smrti se vrátil do Ivančic a přešel do služeb Občanské záložny v Ivančicích. Odtud jej, přímo z kanceláře, odvezlo 15.května 1942 gestapo do Brna, kde o měsíc později skončil svůj život.

Vašek byl družný a veselý hoch. Byl členem SK Ivančice, rád fotografoval a řada jeho vrstevníků je zachycena na jeho snímcích. Když však Němci okupovali naše země, neváhal a spolu s Hynkem Růžičkou, Janem Fibichem a Janem Harašem utvořili v Ivančicích první výbor Národního hnutí pracující mládeže (NHMP). Prováděl s kamarády ukrývání zbraní i drobné protiněmecké akce, např. začernování německých místních jmen na silničních ukazatelích v dubnu 1939, uspořádání tichého průvodu k pomníku padlých pod československou vlajkou navečer 28. října 1939 a měl asi i podíl na vyvěšení československé vlajky na rozhledně na Réně o den dříve. Patřilo sem také rozhazování vystřížených písmen PV (Pravda vítězí) po ulicích města v noci na 20.července 1941, což bylo kontrování německé akce V (Victoria). Do jejich ilegální organizace se však vloudil konfident Miloš Krejčí, krycím jménem Cihlár (s krycím číslem B 43), původně odbojář, kterého gestapo donutilo k udavačství. Když to Růžička zjistil, zamýšlel ho zlikvidovat, k tomu však už nedošlo, naopak, on zlikvidoval jeho skupinu. Ve své konfidentské činnosti dále pokračoval. Po válce byl dopaden, ale odsouzen jen k 17 rokům vězení. V době své zrady byl totiž ještě mladistvý. Ve vězení však brzy zemřel.

Václava zatýkali dva gestapáci, Fr. Modl a F. Dorsch. Vězněn byl v táboře „Pod kaštany“, Veveří 112, v baráku č.6. Stanný soud pod předsednictvím H. Eberta, který ho odsoudil, zasedal v malé posluchárně č. 2 v přízemí budovy někdejší právnické fakulty na Veveří 70, popravu vykonali příslušníci strážního praporu SS Böhmen und Mähren pod sgrafitem svatého Václava v Kounicových kolejích. Velitelem popravčího komanda byl esesák Hartwigsen. Drastický průběh exekuce popsali Fr.Vašek a Zd. Štěpánek ve své knize První a druhé stanné právo na Moravě, Brno 2001, na straně 114. Mrtví pak byli zpopelněni v brněnském krematoriu a jejich popel byl patrně rozprášen v zahradě služebny SD na Hlinkách 132-134. Tam asi skončil i Václav.

Po válce udělil Václavu Procházkovi prezident republiky Československý válečný kříž 1939. V roce 1946 mu věnoval vzpomínku bývalý spolupracovník A. Procházka v ročence místní Hospodářské záložny, památce ivančických zahynulých odbojářů dedikoval roku 1998 svou knihu S. Nováček, vzpomínky na ně najdeme i v publikaci Ivančice, dějiny města (2002) a také v soutěžní práci SBZS (1292) *Ivančická tragedie* M. Misbachové.

Dr. Ludvík Mucha